

A bírálóbizottság értékelése

A 21. században az emberiség előtt álló számos kihívás (pl. a geopolitikai feszültségek, a globális klímaváltozás, az élelmiszerellátás nehézségei) közös következménye a népesség országhatáron átívelő vándorlása, mely alól a Föld egyetlen országa sem mentesülhet. Ennek következtében jelentős mértékben megnőtt azoknak a kutatásoknak száma, amelyek a legfrissebb statisztikai adatokra építve, korszerű módszertannal elemzik a folyamatokat. Így Kincses Áron: „Magyar-magyar nemzetközi vándorlás a Kárpát-medencében, különös tekintettel az elmúlt évtizedre” című, az MTA doktora cím elnyerésére benyújtott értekezése releváns és aktuális. Kincses Áron felismerte, hogy a nemzetközi vándorlás vizsgálatában új szemléletre és paradigmaváltásra van szükség, mivel a Kárpát-medence országaiból Magyarországra irányuló vándorlásokat a cél- és forrásterületek összekapcsolásával, a vándorlás térszerkezetre gyakorolt hatásával az eddigi kutatások kevésbé foglalkoztak, mert vagy a kibocsátó vagy a befogadó országra koncentráltak.

A doktori mű szerkezetileg alapvetően jól felépített: a bevezetést követi a témakör elméleti háttérének feltárása, majd az eredményeket a 3-6. fejezetekben mutatja be, végül a disszertációt összegzés zárja, mely a legfontosabb következtetéseket tartalmazza. A szokványostól eltérő, hogy a dolgozatban nincs olyan fejezet, ami egységes szerkezetben tartalmazná az alkalmazott tudományos módszereket.

Az alkalmazott tudományos módszereket jól választotta meg, matematikai-statisztikai módszerek gazdag tárházát vonultatta fel, melyekből jól kiválasztotta a témához a legmegfelelőbbeket. E módszereket nemcsak rutinszerűen alkalmazta, hanem azokon esetenként finomított is. A migrációval foglalkozó kutatásoknál igen nehéz megbízható és részletes adatbázist találni vagy összeállítani. Kincses Áron ezt – a hazai szakirodalomban egyedülálló módon – adminisztratív és census típusú adatok összekapcsolásával oldotta meg, így ki tudta használni a különböző céllal született adatbázisok előnyeit.

A dolgozat igen széles szakirodalmi bázisra épül. A 10 oldal terjedelmű, 220 tételből álló jelentős számú nemzetközi szakirodalmat is tartalmazó irodalomjegyzék bizonyítja, hogy a szerző tisztában van a migráció hazai és nemzetközi trendjeivel, elméleteivel.

A doktori műben szereplő megállapítások megértését jelentős számú (40 db) ábra és 17 táblázat segíti, melyek jelentős részét a szerző saját kutatásainak eredményeire támaszkodva készítette el.

A jelölt tézisfüzetében a kutatás mind az öt kutatási kérdésre válaszol, bár – a szokványostól eltérően – nem öt tézist fogalmazott meg, hanem az öt tézis mindegyike 2-3 altézisből áll. Az 5 tézis közül a bizottság mind az 5 tézist elfogadja.

Kincses Áron legfontosabb új tudományos eredménye a Kárpát-medencében kialakult vándorlási hálózatok bemutatása, a 181 területi egység migrációs kapcsolatainak elemzése, illetve a települési hálózatok belső tulajdonságainak feltárása. Új tudományos eredménynek tekinthető, hogy Kincses Áron Magyarországon elsőként kapcsolta össze a Kárpát-medence országaiból Magyarországra irányuló vándorlások cél- és forrásterületeit, és elemezte a köztük lévő kapcsolatokat. Új tudományos eredménynek tekinthető, hogy a migrációs folyamatokra hálózatként tekint, és topológiáját a rendelkezésre álló legfrissebb adatok felhasználásával társadalmi, gazdasági hatásait társadalomföldrajzi szempontból mutatja be. A Kincses Áron által benyújtott és a nyilvános vitában bemutatott doktori műve alapján a bizottság az MTA doktora cím odaítélését támogatja.